

Fullmäktigemotion:

Förebyggande av narkotikarelaterade dödsfall i Österbottens välfärdsområde

Antalet narkotikarelaterade dödsfall har ökat kraftigt i Finland under 2000-talet. De flesta dödsfallen är olyckor och förgiftningar där användaren kombinerat exempelvis opioider, alkohol och lugnande läkemedel. Dessa är dödsfall som kan förebyggas. Det är nödvändigt att sänka tröskeln för att söka sig till vård, eftersom en stor del av de narkotikarelaterade dödsfallen inträffar utanför servicesystemet.

I sin modell för förebyggande av narkotikarelaterade dödsfall betonar Institutet för hälsa och välfärd (THL) att välfärdsområdet har en central uppgift i att främja sina invånares hälsa och säkerhet och förebygga narkotikarelaterade skador. Tillgänglig service, samarbete och evidensbaserade metoder är avgörande för att minska de narkotikarelaterade dödsfallen.

Vi föreslår att Österbottens välfärdsområde inleder åtgärder enligt THL:s modell för förebyggande av narkotikarelaterade dödsfall. Åtgärder som välfärdsområdet kan vidta:

1. Opioidsubstitutionsbehandling snabbt och med låg tröskel: Garantera snabb tillgång till bedömning för substitutionsbehandling utan remiss, utveckla mobila substitutionsbehandlingstjänster och göra det möjligt att sköta ärenden på distans.
2. Stärka mobila och uppsökande tjänster: Högklassig narkotika- och hälsorådgivning i samarbete med organisationerna i välfärdsområdets olika delar, vara aktiv på onlineplattformar.
3. Utdelning av naloxon: Pilotförsök med naloxon som ges hem och handledning i hur det ska användas för personer som löper risk för överdosering. Närstående och kamratverksamhetsaktörer erbjuds information om hur de känner igen en överdos och hur de ska agera i situationen.
4. Öka samarbetet med myndigheter och organisationer: Utveckla tydliga verksamhetsmodeller för samarbetet mellan polisen och den prehospitala akutsjukvården för att minska hindren för att larma på hjälp. Dra nytta av erfarenhetsexperter vid planeringen av servicen.
5. Minska stigma: Utbilda personalen i hur man ska bemöta narkotikaanvändare fördomsfritt och med respekt. Öka informationen om förebyggande av narkotikarelaterade dödsfall och hur man söker vård.
6. Särskild vikt vid att skydda unga: Effektivisera det tidiga stödet, drogscreeningarna, familjearbetet och samarbetet med kommunernas ungdomstjänster samt satsa på högklassig rusmedelsfostran.

Det är också viktigt att man snabbt får tillgång till avvänjningsvård. Om kunden måste vänta länge på avvänjning, går man miste om det potentiellt bästa momentumet för en lyckad avvänjning. Även övergången från avvänjning till rehabilitering måste bli smidig och rehabiliteringsperioderna behöver vara tillräckligt långa.

Dessa åtgärder kommer att minska den mänskliga och ekonomiska bördan för såväl enskilda personer och familjer som hela välfärdsområdet. Förebyggande av narkotikarelaterade dödsfall är effektivt och kostnadseffektivt och en av välfärdsområdets lagstadgade uppgifter.

Vasa 1.12.2025

Charlotta Ekman (De Gröna)